

# De aandachtsvolle samenleving

Aandacht is de afgelopen jaren wegbezuinigd. Vooral onder ouderen is de eenzaamheid de afgelopen jaren ontzettend gegroeid. Veel ouderen kunnen wel een maatje gebruiken die eens in de zeven dagen even langskomt voor een bakje koffie. Jan Eerbeek ziet voor het CDA grote kansen in de aandachtsvolle samenleving.

Tekst Thijn van Veghel | Fotografie Dirk Hol

Jan Eerbeek zet zich al dertig jaar in voor de aandachtsvolle samenleving. Als oprichter van Exodus weet hij wat een beetje aandacht met een ex-gedetineerde kan doen. Exodus biedt opvang aan ex-gedetineerden en gedetineerden in de laatste fase van hun straf die gemotiveerd zijn om uit de criminaliteit te stappen.

## Niet de overheid, maar de samenleving

'Wie deze tijd begrijpt, weet dat de beste initiatieven van mensen zelf komen. Initiatieven van mensen die echte problemen oplossen', aldus Sybrand Buma tijdens de presentatie van de zeven principes juni 2013. Jan Eerbeek is iemand die met unieke initiatieven echte problemen oplost. 'De samenleving, niet de overheid' is een principe dat Jan Eerbeek enorm aanspreekt. 'Wat ik heel belangrijk vind in deze CDA-visie is dat de bestdragende kracht van de samenleving de mensen zelf zijn en hun verbanden waar ze in leven. De christendemocratie vertrouwt altijd sterk op de mensen zelf en dat geeft grote vitaliteit in de samenleving. Dat is mijn visie en daardoor voel ik me aangesproken door de visie van Sybrand.'

De tendens is volgens Eerbeek dat de overheid de samenleving van alles voor wil schrijven, bureaucratische processen, maar de overheid zal dienaar moeten zijn van de samenleving. De neiging is om organisaties door te professionaliseren, bestuurlijk aangedreven organisaties met weinig ankerpunten in de samenleving. Eerbeek vindt dat de overheid sterk moet vertrouwen op het vakmanschap van vrijwilligers. 'Daar ligt een heel grote kans voor

het CDA. Heel veel werkers in organisaties voelen zich beperkt. Er heerst een zakelijke cultuur, waarbij handelen sterk beperkt is en te weinig ruimte ligt voor eigen creativiteit.' Te vaak wordt gevoeld dat zo'n organisatie een uitvoeringsorganisatie van overheid wordt, terwijl een maatschappelijke organisatie een enorme dynamiek en bezieling heeft om zelfstandig een maatschappelijke taak uit te voeren. De overheid kan faciliteren door financiële middelen ter beschikking te stellen. Daarnaast kan de overheid de burgers stimuleren om een maatschappelijke onderneming te gaan dragen.

*'In onze samenleving is heel veel aandacht wegbezuinigd'*

## Het vrijwilligersnetwerk

Exodus biedt opvang en ondersteuning aan ex-gedetineerden en gedetineerden in de laatste fase van hun straf die gemotiveerd zijn om uit de criminaliteit te stappen. Deze (ex-)gedetineerden kunnen terecht in één van de elf Exodushuizen verspreid in het land of bij een maatje uit het vrijwilligersnetwerk van Exodus. Het netwerk is in dertig jaar gegroeid tot ongeveer 1850 vrijwilligers. Het is een organisatie die geworteld is in de samenleving. 'Herstel van gedetineerden is niet alleen zaak van profes-

sionals, maar ook een zaak die gedragen wordt door burgers'. Een van de mooiste voorbeelden vindt Eerbeek Het Ouders, Kinderen en Detentie Project (OKD). In verschillende gevangenissen is dit project mogelijk.

Vrijwilligers halen de kinderen op en in een kindvriendelijke ruimte zorgen ze dat vader of moeder met de kinderen een spelletje kan spelen. Op die manier kan vader en moeder echt even aandacht besteden aan het eigen kind. Na afloop nemen de vrijwilligers de kinderen mee naar de McDonalds of naar een speeltuin.

Stichting Exodus heeft geen problemen met het werven van vrijwilligers. 'Wij werven in kerken. In kerken zijn veel mensen die graag iets concreets willen doen. Dit zijn mensen die geen behoefte hebben aan ellelange vergaderingen'. Voor deze mensen heeft Exodus concrete taken. Iemand komt vrij uit de gevangenis en vervolgens wordt hij of zij een aantal maanden begeleid door een vrijwilliger. Dit wordt het 'supporterproject' genoemd.

Ook jongeren zetten zich in als vrijwilliger. 'Wat ik merk is dat jongeren wel wat willen doen, maar dat ze beperkt de tijd hebben'. Voor deze jongeren zijn de one issue-taken bedacht. Een vaste taak waar een vast aantal uren voor staat en ook een taak die na een half jaar is afgerond. Deze jongeren worden eerst getraind, wat goed voor het cv is, en vervolgens zetten zij zich een half jaar in en dan is het klaar. Wederkerigheid is een belangrijk begrip. Iemand voelt dat hij of zij iets betekent voor iemand anders.

#### CDA-projecten

Eerbeek ziet grote kansen voor het CDA in de samenleving. 'In onze samenleving is heel veel aandacht wegbezuinigd. Bijvoorbeeld praktische handelingen in verzorgingstehuizen of bij ouderen thuis en daardoor is de eenzaamheid gegroeid. Dertig procent van de Nederlanders zegt zich eenzaam te voelen; tien procent zegt zich zelfs extreem eenzaam te voelen. Tien procent van bewoners in verzorg- en verpleeghuizen zegt nooit bezoek te krijgen'. Het CDA zou volgens Eerbeek moeten streven naar een aandachtsvolle samenleving. Vanwege de uitgangspunten van het CDA zijn er aanknopingspunten om op het punt van die eenzaamheid projecten te ontwikkelen.

Eerbeek vindt het belangrijk dat CDA'ers zich inzetten voor de samenleving. 'Ik zou het mooi vinden als we zelf projecten organiseren en waarin we zelf als partij wat-



doen. Dat je als partij niet alleen maar afdelingen hebt die politiek bedrijven, maar ook afdelingen die een concreet maatschappelijk project ondersteunen, waarin iets van onze visie op de samenleving tot uitdrukking wordt gebracht.'

Zichtbaar zijn bij wat we zeggen en zichtbaar zijn voor de boodschap waarvoor we staan. Veel CDA'ers en CDA-afdelingen zetten zich ook buiten de politieke arena in voor de samenleving. Exodus werd de afgelopen jaren zowel landelijk als lokaal gesteund door veel CDA'ers. En ook op de vrijwilligersdag NL Doet steken altijd veel CDA'ers de handen uit de mouwen, maar volgens Eerbeek kan het nog veel breder als afdelingen zich verbinden met concrete projecten. Tijdens de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen dit voorjaar is Eerbeek met Hannie van Leeuwen en andere CDA'ers naar een verzorgingshuis geweest. De ouderen vonden dat fantastisch en ook buiten de campagne om zullen verzorgingshuizen bezocht gaan worden. Ook jongeren met beperkte tijd kunnen zich inzetten voor de aandachtsvolle samenleving. 'Ga gewoon eens een keer in de week of een keer in de veertien dagen een bezoekje aan iemand brengen.' Aandacht kan heel veel betekenen. •

### Jan Eerbeek

Jan Eerbeek werd op 9 december 1947 in Den Haag geboren. Na zijn studie Theologie werd hij justitiepredikant in verschillende gevangenissen. In 1998 werd Eerbeek hoofdpredikant van het protestants justitiepastoraat bij het Ministerie van Justitie. In 1981 heeft Eerbeek Stichting Exodus opgericht, een project voor nazorg voor ex-gedetineerden. Wat ooit klein begon, is uitgegroeid tot een organisatie van ongeveer 1850 vrijwilligers. Tevens is Jan Eerbeek ook een echte CDA'er. Hij stond op de lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2012 en hij was gemeenteraadslid voor het CDA in Den Haag. In de Haagse gemeenteraad zette hij zich in voor kansarme groepen. Bijvoorbeeld voor (ex)gedetineerden, verslaafden en dak- en thuislozen. Tot slot is Eerbeek auteur van verschillende boeken. Hij schreef bijvoorbeeld *Gaan in het licht van de hoop*.